

Uloga i glavni pravci akcije Saveza komunista u opštenarodnoj odbrani i društvenoj samozaštiti

— *Iz osnovnih teza za pripremu stavova
i dokumenata XI kongresa SKJ* —

Revolucionarne promene u razvoju društveno-ekonomskog i političkog sistema podstiču i zahtevaju dalje podružljavanje poslova odbrane i bezbednosti. Opštenarodna odbrana i društvena samozaštita još neposrednije izrastaju iz društveno-ekonomskih i političkih odnosa i doprinose razvoju i stabilnosti društva. Odlučivanje o ovim poslovima u sve većoj meri postaje sastavni deo samoupravnih prava, odgovornosti i obaveza radnih ljudi i građana i svih socijalističkih subjektivnih snaga. Povećavaju se inicijativa, odgovornost i stvaralaštvo radnih ljudi i svih samoupravnih subjekata, usavršavaju se postojeći i stvaraju novi oblici odbrambenog i samozaštitnog organizovanja. Porasla je odbrambena sposobnost svih subjekata društva, posebno oružanih snaga, i efikasnija je zaštita ustavnog poretka. Ojačala je ukupna bezbednost našeg samoupravnog socijalističkog društva.

Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija je izložena raznim pritiscima imperijalističkih, hegemonističkih i reakcionarnih snaga kojima smeta naša nezavisna, socijalistička, samoupravna i nesvrstana zemlja sa velikim međunarodnim ugledom i koje u sprezi sa unutrašnjim neprijateljem nastoje da onemoguće ili otežaju njen razvitak i nesvrstanu spoljnu politiku.

To još više naglašava značaj i zahteva neprekidno jačanje opštenarodne odbrane i društvene samozaštite kao celovitog i jedinstvenog sistema za odvrćanje agresije i uspešno suprotstavljanje svakom obliku ugrožavanja integriteta i nezavisnosti naše zemlje.

Opštenarodna odbrana i društvena samozaštita izrađuju se na jedinstvenim idejnim i društveno-političkim osnovama i ostvaruju jedinstvene ciljeve. One se međusobno prožimaju, pri čemu je u težištu društvene samozaštite zaštita ustavnog poretka, a u težištu opštenarodne odbrane suprotstavljanje spolnoj agresiji. Iz toga proizlaze specifičnosti u organizovanju i u ostvarivanju njihove uloge, a i potreba njihovog daljeg međusobnog povezivanja u celovit odbrambeni i zaštitni sistem.

Savez komunista je u realizaciji usvojene politike u opštenarodnoj odbrani i društvenoj samozaštiti savlađivao i određene teškoće, subjektivne slabosti, pa i idejne otpore koji su u suštini deo otpora ukupnom samoupravnom razvoju društva i politici Saveza komunista Jugoslavije. Još ima nerazumevanja društveno-političke suštine opštenarodne odbrane i društvene samozaštite, pa i svesti koja na tu problematiku gleda više sa tehnokratskog nego sa političkog aspekta, što se ponegde izražava i u praksi u raznim oblastima odbrambenog i samozaštitnog organizovanja. Otuda i sporosti u ostvarivanju ustavnih prava i odgovornosti u ovoj oblasti u jednom broju osnovnih organizacija udruženog rada, mesnih zajednica, opština i drugih subjekata.

Razvoj političkog sistema i rezultati u opštenarodnoj odbrani i društvenoj samozaštiti otvaraju i neka nova pitanja dalje izgradnje pojedinih njihovih komponenti. To se odnosi pre svega na samozaštitno organizovanje u osnovnim organizacijama udruženog rada, mesnim zajednicama i opštinama, gde se inače najviše prepliću odbrambene i samozaštitne funkcije, kao i na pitanja daljeg razvoja i organizovanja teritorijalne odbrane.

Savez komunista Jugoslavije snosi posebnu odgovornost za odbranu revolucionarnih tekovina našeg društva i nezavisnost zemlje. Zbog toga mora još neposrednije da obezbeđuje svoje prisustvo na ključnim pozicijama u političkom sistemu i na taj način potpunije da ostvaruje svoju vodeću i kohezionu ulogu u opštenarodnoj odbrani i društvenoj samozaštiti. On treba da se osposobljava tako da svojom idejno-političkom akcijom i prisustvom u svim strukturama društva, u svim uslovima, ostvaruje kontinuitet svoje jedinstvene političke linije.

Izgrađivanje i jačanje opštenarodne odbrane i društvene samozaštite pretpostavlja i naslanja se na stalnu, široku društveno-političku aktivnost — svojevrsan društveni pokret čija su izvorišta u bogatim iskustvima naše narodno-oslobodilačke borbe i socijalističkog samoupravnog razvoja. Odbrambeno i zaštitno organizovanje

treba da izrasta iz takvog širokog pokreta i da omogućava najšire uključivanje i osposobljavanje svih radnih ljudi i građana, posebno omladine, društveno-političkih i društvenih organizacija, udruženja građana — celog naroda.

Ovako široku političku akciju ostvaruje Socijalistički savez i u njemu okupljene društveno-političke i društvene organizacije kao inicijatori i organizatori konkretnih odbrambenih i zaštitnih akcija i mera u sredinama u kojima deluju. Socijalistički savez mora se i u ovoj oblasti ispoljavati kao front svih socijalističkih samoupravnih i demokratskih snaga koje prihvataju naš ustavni poredak kao okvir za svoje društveno angažovanje.

Sve to zahteva da Savez komunista i ostale organizovane socijalističke snage posvete još veću pažnju jačanju svesti o odbrani i zaštiti tekovina socijalističkog samoupravljanja, razvijanju jugoslovenskog socijalističkog patriotizma i jačanju uverenja da su opštenarodna odbrana i društvena samozaštita najefikasniji način očuvanja integriteta, nezavisnosti i nesmetanog samoupravnog razvoja naše socijalističke zajednice.

Težište ukupne aktivnosti Saveza komunista u narednom periodu treba da bude na društvenoj bazi, koja se mora brže osposobljavati kao najneposredniji nosilac poslova i aktivnosti u oblasti opštenarodne odbrane i društvene samozaštite. Polazeći od našeg samoupravnog socijalističkog sistema, karaktera savremenog rata, iskustva socijalističke revolucije i koncepcije opštenarodne odbrane, svaka osnovna organizacija udruženog rada, mesna zajednica i opština treba da se osposobljava i organizuje za sopstvenu zaštitu i odbranu u svim uslovima, čime se stvaraju uslovi da radni ljudi i građani još neposrednije ostvaruju svoja ustavna prava i obaveze u ovoj oblasti. One se moraju, povezane i u koordiniranoj akciji sa drugim subjektima, pripremati da, u skladu sa konkretnim uslovima i zahtevima ratne ili vanredne situacije, preuzmu i mnoge nove zadatke u organizovanju borbe i otpora i u zbrinjavanju stanovništva na svom području.

Opštenarodna odbrana

1. Problematika opštenarodne odbrane sve je prisutnija u utvrđivanju, odlučivanju i ostvarivanju politike u oblasti političkog sistema, privrede, društvenih delatnosti — na svim nivoima našeg socijalističkog samoupravljanja.

Međutim, nerazvijenost samoupravljanja u pojedinim sredinama i nedostaci u funkcionisanju delegatskog sistema usporavaju proces podružtvljanja i u ovoj oblasti, što se izražava prvenstveno u još nedovoljnom učešću, uticaju i inicijativama udruženog rada i građana u opštenarodnoj odbrani.

Potrebna je stalna i uporna akcija organizovanih socijalističkih snaga sa Savezom komunista na čelu, posebno u delegatskom sistemu i unutar delegacija, da zadaci opštenarodne odbrane budu stalno prisutni na svim stepenima delegatskog odlučivanja. To će takođe doprineti prevazilaženju ponegde prenatlašene uloge izvršnih, poslovodnih i stručnih organa i njihovog delimičnog zatvaranja ili osamostaljivanja od delegatske baze i u pogledu ovih pitanja.

Savez komunista će se zalagati da sve komponente opštenarodne odbrane bolje i celovitije nađu svoje mesto u društvenim planovima na svim nivoima i da se u odgovarajućim društvenim dogovorima obezbeđuju potrebni materijalni, finansijski i drugi uslovi za punu realizaciju planiranih zadataka.

Potrebno je uspostaviti i stalno razvijati što neposredniju međusobnu saradnju mesnih zajednica i osnovnih organizacija udruženog rada na njihovom području o svim pitanjima odbrambenog osposobljavanja i u pogledu usklađivanja njihovih odbrambenih planova i aktivnosti.

Sistem informisanja u opštenarodnoj odbrani treba stalno unapređivati kako bi udruženi rad, delegati, delegacije, drugi samoupravni subjekti i građani bili redovnije, potpunije i kvalifikovanije informisani o pitanjima o kojima treba da odlučuju. Tom zadatku treba prilagođavati kriterijume i postupke zaštite tajni u ovoj oblasti.

U ostvarivanju opštenarodne obrane treba i dalje jačati ustavnu ulogu Predsedništva SFRJ, predsedništva republika i pokrajina, odnosno predsedništava skupština drugih društveno-političkih zajednica i njihovih saveta za narodnu odbranu ne samo kao nosilaca političkih odluka, već i inicijatora i koordinatora odbrambenog organizovanja na odgovarajućem području.

2. Značaj i složenost odbrambenih priprema privrede zahteva da Savez komunista odlučnije podstiče društvene i samoupravne subjekte u organizacijama udruženog rada i u društveno-političkim zajednicama da međusobno usklađuju planove proizvodnje, prometa i usluga za potrebe društva i oružanih snaga u svim uslovima. To podrazumeva stalno iznalaženje, proveravanje i unapređivanje rešenja za obezbeđivanje materijalno-finansijskih, kadrovskih organizacionih i drugih pretpostavki za njihovu realizaciju.

Polazeći od strategijskog opredeljenja da se oružane snage i drugi elementi opštenarodne obrane opremaju u prvom redu iz domaćih izvora. Savez komunista će se zalagati za dalju modernizaciju postojećih i izgradnju novih kapaciteta, kao i za udruživanje naučnog i proizvodnog rada u razvoju i proizvodnji materijalno-tehničkih i drugih sredstava za potrebe opštenarodne odbrane.

Društveno-ekonomskom razvoju u brdsko-planinskim područjima, prigraničnom i obalskom pojasu i na ostrvima potrebno je sa stanovišta opštenarodne obrane posvetiti punu pažnju imajući u vidu već potvrđenu opravdanost takve orijentacije.

Organizacije udruženog rada i društveno-političke zajednice moraju ulagati još veće napore u stvaranje vlastitih materijalnih rezervi kao neophodnog elementa ne samo reproduktivne i akumulativne sposobnosti privrede, već i značajnog faktora odbrambene pripremljenosti društva.

Savez komunista i druge subjektivne snage i samoupravni organi posebno će se zalagati za svestranije odbrambeno osposobljavanje svih društvenih delatnosti: zdravstva, obrazovanja, nauke, kulture i drugih za efikasno ostvarivanje njihovih zadataka u svim vanrednim i ratnim situacijama.

3. Idejno-političko i stručno osposobljavanje radnih ljudi i građana za odbranu dobija sve organizovaniji karakter, posebno u odbrambenom osposobljavanju omladine, čemu krupan doprinos daje Jugoslovenska narodna armija.

Savez komunista mora posebnu pažnju posvećivati odgovarajućim aktivnostima u organizacijama udruženog rada, drugim samoupravnim organizacijama i zajednicama, mesnim zajednicama i opštinama koje omogućavaju da se radni ljudi i građani upoznaju sa svojom ulogom i osposobljavaju za svoje konkretne odbrambene zadatke.

U odbrambenom osposobljavanju građana, posebno omladine, potrebno je obezbediti punije angažovanje obrazovno-vaspitnih institucija, odgovarajućih organa društveno-političkih zajednica, pogotovo u opštinama, kao i specijalizovanih društvenih organizacija i udruženja građana. Odgovornost za odbrambeno osposobljavanje omladine treba u većoj meri prenositi na društveno-političke zajednice, organizovane socijalističke snage i obrazovne institucije, koje na ovim poslovima treba da razvijaju i neprekidno obogaćuju svoju saradnju sa oružanim snagama.

Raznovrsne vežbe i oblici provere planova i rešenja iz opštenarodne obrane treba da postanu redovna praksa u osposobljavanju

organizacija udruženog rada, mesnih i društveno-političkih zajednica i društveno-političkih organizacija. Posebno su u tom pogledu značajne zajedničke vežbe oružanih snaga, organizacija udruženog rada, društveno-političkih zajednica i drugih činilaca na svim nivoima političkog i društveno-ekonomskog sistema, kao važan oblik uvežbavanja i usavršavanja celokupnog sistema odbrane i njegovih pojedinih delova. Stoga koncipiranje, pripremanje i izvođenje zajedničkih vežbi treba da bude stalna briga organizacija i organa Saveza komunista u oružanim snagama, udruženom radu i u društveno-političkim zajednicama, odnosno briga najodgovornijih političkih rukovodstava, koja moraju obezbeđivati blagovremeno i potpunije uključivanje društveno-političkih činilaca i ostalih učesnika i njihovo usklađeno delovanje u svim procesima pripremanja i izvođenja takvih vežbi.

Organizacije i rukovodstva Saveza komunista treba mnogo veću pažnju da posvećuju sopstvenom odbrambenom osposobljavanju i, u vezi s tim, boljem programiranju i organizovanju vlastitih mobilizacijskih i drugih vežbi za njihovo delovanje u svim uslovima.

4. I pored ostvarenih rezultata, civilna zaštita, u pogledu masovnog uključivanja, stručnog osposobljavanja njenih kadrova i materijalnog opremanja, zaostaje za mogućnostima, predviđenom ulogom i potrebama njenog delovanja u ratu i vanrednim prilikama. Savez komunista, posebno njegove organizacije i rukovodstva u opštinama, mesnim zajednicama i u udruženom radu moraju se neposrednije angažovati u rešavanju pitanja razvoja civilne zaštite i stalno nastojati da u daljoj njenoj izgradnji budu više prisutne i mirnodopske potrebe zaštite i spasavanja ljudi i materijalnih dobara.

5. Uspešno se ostvaruje politika Saveza komunista u izgradnji i razvoju oružanih snaga — Jugoslovenske narodne armije i teritorijalne odbrane. One su idejno-politički, materijalno i stručno osposobljene za izvršavanje zadataka koji su im namenjeni.

Savez komunista će se zalagati da se Jugoslovenska narodna armija i teritorijalna odbrana i dalje razvijaju kao jedinstvena oružana sila naših naroda i narodnosti, na jedinstvenim klasnim i društveno-političkim osnovama i s jedinstvenim odbrambenim ciljevima, uz stalno uvažavanje specifičnosti, uloge i organizacije oba dela oružanih snaga koje proizlaze iz njihovih međusobno uslovljenih i komplementarnih zadataka u miru i u ratu.

Jugoslovenska narodna armija razvija se kao nezamenljiv i borbeno najspremniji oblik vojnog organizovanja naoružanog naroda u savremenim uslovima i kao nerazdvojni deo i snažan instrument zaštite mirnog razvoja našeg socijalističkog samoupravnog društva.

Ona se razvija i izgrađuje u duhu koncepcije opštenarodne obrane, što je i logičan izraz njenog revolucionarnog porekla, socijalističkog i duboko narodnog karaktera. Ona daje veliki i stalan doprinos razradi odbrambene koncepcije i doktrine opštenarodne odbrane i značajno se angažuje u realizaciji odbrambenog osposobljavanja društva za oružanu borbu.

Svestan uloge Jugoslovenske narodne armije, Savez komunista mora se neprekidno angažovati na očuvanju i produbljivanju njenog revolucionarnog narodnog karaktera, jačanju moralno-političkog jedinstva i spremnosti da sledi i brani samoupravni socijalistički razvoj, ravnopravnost, bratstvo i jedinstvo i na tim osnovama zajedništvo svih naroda i narodnosti Jugoslavije.

Jugoslovenska narodna armija treba u organizacionom, stručnom i tehničkom pogledu stalno da se usavršava i osposobljava da bi u svako doba bila snažna udarna pesnica odbrambene organizacije našeg društva, sposobna da predupredi iznenadnu agresiju, da se uspešno suprotstavi prvim udarima agresora i da omogući sopstvenu mobilizaciju i mobilizaciju ostalih odbrambenih komponenti i društva kao celine. Jugoslovenska narodna armija treba i dalje da se svestrano osposobljava za izvođenje svih oblika oružane borbe i borbenih dejstava uključujući i partizanska i da se u svim i u najtežim ratnim situacijama obnavlja kao jedinstvena oružana sila.

Organizacija Saveza komunista u Jugoslovenskoj narodnoj armiji kao deo Saveza komunista Jugoslavije treba i dalje da jača svoju vodeću idejno-političku ulogu u ostvarivanju politike SKJ u izgradnji naše vojne organizacije i da se odgovarajuće organizaciono, kadrovski i idejno-politički osposobljava. Ona je glavni činilac izgradnje socijalističke svesti pripadnika armije i svojim delovanjem treba da obezbeđuje da se svi oni ispoljavaju kao subjekti u jačanju vojne organizacije i da se njeni unutrašnji odnosi izgrađuju u skladu sa osobenostima naših oružanih snaga i s osnovnim vrednostima i dostignućima socijalističkog samoupravnog razvoja.

Ostvareni su značajni rezultati u izgradnji i razvoju teritorijalne odbrane, koja izrasta u snažan i masovni deo oružanih snaga i postaje najširi opštenarodni oblik organizovanja i pripremanja društva za oružano suprotstavljanje agresiji. Razvijajući se na osnovama socijalističkog samoupravljanja, na bogatim iskustvima narodno oslobodilačkog rata, teritorijalna odbrana se razvija i osposobljava da može, uz svestrano učešće ostalih subjekata odbrane, izvršavati zadatke oružane borbe, kontrole i zaštite celokupne teritorije u svim uslovima i učestvovati u ukupnom otporu savremenom agresoru.

Svojom organizacijom teritorijalna odbrana treba da omogućava najšire angažovanje i inicijativu radnih ljudi i građana, omladine, žena i organizacija udruženog rada, društveno-političkih i društvenih organizacija u organizovanju, pripremanju i izvršavanju svih njenih zadataka. Odbrambeno organizovanje i osposobljavanje mesnih zajednica, osnovnih organizacija udruženog rada i opština za zadatke oružane borbe i društvene samozaštite treba međusobno uskladiti. Ono treba da odgovara opštim, ali i sopstvenim odbrambenim potrebama, mogućnostima, iskustvima i tradicijama i da bude takvo da se može prilagođavati svim vanrednim situacijama i ratnim uslovima.

Polazeći od odgovornosti i uloge Saveza komunista, dalje izgrađivanje i osposobljavanje teritorijalne odbrane treba da postane stalan sadržaj rada njegovih organizacija i organa na svim nivoima.

Idejno-političko osposobljavanje i razvijanje svesti pripadnika teritorijalne odbrane, kao sastavni deo idejno-političkog rada i marksističkog obrazovanja u društvu, predstavlja veoma značajan zadatak organa i organizacija Saveza komunista u društveno-političkim zajednicama. U pripremanju sadržaja i programa idejno-političkog rada i marksističkog obrazovanja u teritorijalnoj odbrani mora se polaziti i od političke ocene stanja u sredinama u kojima njeni pripadnici rade i žive i od analize moralno-političkog stanja u tim strukturama. Neophodno je unapređivati već afirmisane i razvijati nove oblike i metode idejno-političkog delovanja u teritorijalnoj odbrani.

6. Dostignuti stepen podružtvljavanja i dinamičan razvoj opštenarodne odbrane, sve potpunije ostvarivanje prava i odgovornosti njenih nosilaca i potrebe koordiniranja aktivnosti u oblasti opštenarodne odbrane i društvene samozaštite zahtevaju dalje izučavanje, unapređivanje i prilagođavanje organizacije i metoda rukovođenja u opštenarodnoj odbrani.

Političku odgovornost za pripremanje, donošenje i sprovođenje odluka i za organizovanje opštenarodne odbrane treba da ostvaruju rukovodstva svih društveno-političkih zajednica na svojim područjima u skladu s njihovom ustavnom ulogom i mestom u našem političkom sistemu.

Celokupan sistem rukovođenja opštenarodnom odbranom i komandovanja oružanim snagama treba tako izgrađivati i kadrovski obezbeđivati da bude efikasan u svim, pa i naitežim situacijama, da obezbeđuje kontinuitet idejno-političke linije Saveza komunista Jugoslavije i jedinstveno delovanje rukovodstva društveno-političkih

zajednica i svih organa rukovođenja i komandovanja. Savez komunista treba u svim situacijama da obezbeđuje svoj uticaj i da neposredno učestvuje u procesu odlučivanja i rukovođenja u ovoj oblasti.

7. Kadrovska politika u opštenarodnoj odbrani sve više postaje deo ukupne kadrovske politike u društvu i izrasta u trajnu i jednu od najodgovornijih političkih obaveza svih organizovanih socijalističkih snaga, pre svega Saveza komunista.

Organizacije i rukovodstva Saveza komunista treba i dalje da se zalažu i da obezbeđuju da se na rukovodećim dužnostima u oružanim snagama i u drugim strukturama opštenarodne odbrane nalaze idejno-politički opredeljeni i stručno sposobni kadrovi. To zahteva da se za ovakve dužnosti u teritorijalnoj odbrani i ratnoj armiji osposobljava i raspoređuje veći broj posebno mladih kadrova iz rukovodstva Saveza komunista, društveno-političkih organizacija, skupština društveno-političkih zajednica i udruženog rada. Treba i dalje nastojati da što veći broj mladih sposobnih komunista — rezervnih starešina i vojnih obveznika svoj ratni raspored ima u oružanim snagama.

Savez komunista se zalaže za dalje osavremenjavanje vojnog školstva, centara civilne zaštite, smerova opštenarodne odbrane na fakultetima i za svestrano unapređivanje programa obrazovanja kadrova iz ove oblasti putem raznovrsnih kurseva, seminara i drugih oblika. Treba ulagati napore za još efikasnije idejno-političko i stručno osposobljavanje kadrova za rad na odbrambenim poslovima u organizacijama udruženog rada, organima društveno-političkih zajednica i u društveno-političkim i društvenim organizacijama.

U okviru opštih napora u svestranijem angažovanju žena u opštenarodnoj odbrani Savez komunista će posvećivati posebnu pažnju njihovom uključivanju na odgovorne dužnosti u oružanim snagama i u drugim oblastima organizovanja i ostvarivanja opštenarodne odbrane.

8. Polazeći od toga da opštenarodna odbrana treba da bude integralni deo naučnoistraživačke politike i prakse, potrebni su dalji naponi Saveza komunista za bolje organizovanje, utvrđivanje programa i dugoročnu orijentaciju naučnoistraživačkog rada u celom društvu.

Orijentacija na sopstvene snage u proizvodnji savremenih tehničkih sredstava, opreme i repromaterijala za potrebe opštenarodne odbrane zahteva stalno iznalaženje novih rešenja u tehnologiji i organizaciji i još veće angažovanje nauke i naučnih institucija društva i njihovo povezivanje sa privredom. U vezi s tim treba činiti nove

napore da se naučni rad u oblasti opštenarodne odbrane bolje institucionalno organizuje u skladu sa politikom i samoupravnom organizacijom naučnoistraživačkog rada u društvu. Savez komunista se zalaže za svestranije istraživanje i izučavanje svih pitanja funkcionisanja društveno-političkog i ekonomskog sistema u svim uslovima oružane borbe i nenaoružanog suprotstavljanja agresoru. Isto tako, nužno je bolje organizovanje naučnoistraživačkog rada u oblasti ratne veštine i u društvenim naukama u vezi s fenomenom rata u savremenim uslovima.

Društvena samozaštita

Polazeći od stavova i odluka Desetog kongresa, Savez komunista Jugoslavije je utvrdio idejno-političke osnove organizovanja i ostvarivanja samozaštite kao jedne od osnovnih funkcija društveno-političkog sistema i aktivnog činioca razvoja socijalističkih samoupravnih odnosa i postavio dugoročne zadatke u njenom razvoju. Ostvarujući društvenu samozaštitu kao svoje ustavno i samoupravno pravo, radni ljudi i građani preuzimaju odgovornost za zaštitu osnovnih društvenih vrednosti i, odlučujući o uslovima i rezultatima svog rada, odlučuju o svom samozaštitnom organizovanju i o organizovanju samozaštite društva u celini.

U razvijanju društvene samozaštite Savez komunista ulaže napore da se društveno-politički sistem i svi njegovi subjekti osposobljavaju i kao instrumenti zaštite vlasti i vodeće uloge radničke klase, s jedne strane, i za dalje razvijanje i jačanje društvenih institucija kojima se učvršćuju i štite slobode i prava čoveka od zloupotreba, birokratskih i drugih antisamoupravnih pojava, tendencija i deformacija, s druge strane.

Društvena samozaštita kao nerazdvojna komponenta i konstitutivni elemenat društveno-političkog sistema, razvijana na aktivnoj ulozi radnih ljudi i građana i svih samoupravnih, društvenih i državnih subjekata, postaje snažna brana protiv svih izvora ugrožavanja naše socijalističke zajednice i doprinosi daljoj demokratizaciji društvenih odnosa.

Sadašnji stepen razvoja društvene samozaštite karakterišu i razvojne teškoće, a i subjektivne slabosti. Ponegde se ona još tretira kao poseban sektor rada, kao posebna organizacija ili se zatvara u stručne službe, odnosno izvršne i poslovodne organe, a postoje i pokušaji monopolisanja tih poslova. Prisutna su i shvatanja da su za

bezbednost i zaštitu društva odgovorni samo posebni organi ili specijalizovane službe. Ponekad se potcenjuje uloga organizovanih socijalističkih snaga u ostvarivanju društvene samozaštite, a otuda ponegde i tendencije da se u suzbijanju štetnih pojava u prvom redu pribegava represiji i da se zanemaruje značaj političkih, vaspitnih, obrazovnih i drugih akcija subjektivnih snaga sa Savezom komunista na čelu.

1. Savez komunista treba stalno idejno-politički da usmerava i obezbeđuje idejno i akciono jedinstvo svih subjekata društva, posebno društveno-političkih organizacija, na zadacima društvene samozaštite, da trajno deluje na podizanje svesti i spremnosti radnih ljudi da se neposredno angažuju u konkretnim aktivnostima iz ove oblasti, da objašnjava samoupravnu suštinu društvene samozaštite i neprekidno kritički procenjuje rezultate u njenom ostvarivanju.

U izvršavanju takve svoje uloge i zadataka organizacije i organi Saveza komunista moraju kontinuirano procenjivati političko bezbednosno stanje u svojim sredinama kao osnov za planiranje i preduzimanje mera društvene samozaštite, politički ocenjivati izvore ugrožavanja našeg društva u konkretnim sredinama i pokretati odgovarajuće mere za njihovo uklanjanje.

Iako su pitanja društvene samozaštite u sve većoj meri predmet delovanja Saveza komunista, ipak pojedine njegove osnovne organizacije i opštinska rukovodstva još nisu dovoljno orijentisani na njeno celovito organizovanje niti na aktiviranje svih društvenih činilaca u borbi protiv antisamoupravnih i drugih društveno štetnih pojava pre svega u sopstvenim životnim i radnim sredinama. Ponegde se ove aktivnosti i dalje zatvaraju u forume Saveza komunista, što znatan deo članstva ostavlja izvan konkretne akcije.

2. Komunisti u Socijalističkom savezu treba da se zalažu da Socijalistički savez redovnije sagledava stanje i pokreće aktuelna pitanja društvene samozaštite u konkretnim sredinama, da pravovremeno preduzima političke i druge mere i akcije za njihovo rešavanje, da stvara uslove za ispoljavanje inicijativa i da koordinira aktivnosti društveno-političkih i društvenih organizacija u ovoj oblasti.

Društveno-političke i društvene organizacije moraju se više ispoljavati kao inicijatori i nosioci vaspitno-obrazovnih i informativnih aktivnosti i neposrednije angažovati radne ljude i građane na zadacima društvene samozaštite.

Savez komunista, društveno-političke organizacije i drugi subjekti u društvu treba da cene stanje i rezultate svog angažovanja u društvenoj samozaštiti u prvom redu po tome kako se celokupna aktivnost odražava na rešavanje konkretnih pitanja samozaštite u

odgovarajućim sredinama, koliko je ojačana sigurnost radnih ljudi, obezbeđena zaštita samoupravnih prava i sloboda, zaštita imovine, dobara i drugih vrednosti socijalističkog samoupravnog društva.

3. Savez komunista se zalaže da se mesne zajednice, osnovne organizacije udruženog rada i opštine stalno osposobljavaju da pre svega sopstvenom organizovanošću i aktivnošću zaštićuju osnovne društvene i materijalne vrednosti. Savez komunista, Socijalistički savez, a u osnovnim organizacijama udruženog rada i Savez sindikata i Savez socijalističke omladine treba da podstiču konkretnije angažovanje udruženog rada i građana u zaštiti društvene imovine, u borbi protiv svih pojava ugrožavanja društvenih vrednosti i u suprotstavljanju raznim oblicima neprijateljskog delovanja. Akcijom samoupravnih i drugih organa moraju se stvarati uslovi da radni ljudi i građani u svojim kolektivima rešavaju konkretna pitanja i da se odgovarajuće organizuju za ostvarivanje društvene samozaštite.

U daljem podružtvljanju poslova bezbednosti i zaštite potrebno je veću pažnju posvetiti osposobljavanju mesnih zajednica i osnovnih organizacija udruženog rada da se u skladu sa svojim ustavnim pravima i obavezama i u međusobnoj saradnji organizovano i efikasno zaštićuju. U tom smislu u njima treba unapređivati postojeće i razvijati nove oblike učešća radnih ljudi i građana, društvenih i drugih organizacija u obavljanju različitih funkcija i zadataka samozaštite u svim situacijama. Na toj osnovi i u tim okvirima već se razvijaju i afirmišu u mesnim zajednicama i osnovnim organizacijama udruženog rada određeni oblici oružanog organizovanja u funkciji samozaštite.

Savez komunista se zalaže za dalje razvijanje najraznovrsnijih oblika organizovanja društvene samozaštite na jedinstvenim idejno-političkim osnovama, u skladu sa konkretnim potrebama, uslovima, iskustvima i odlukama samoupravnih organa, odnosno političkih rukovodstava društveno-političkih zajednica.

Organizacije i organi Saveza komunista treba da posvećuju najveću pažnju razvijanju društvene samozaštite u složenim organizacijama udruženog rada (veliki sistemi) zbog njihovog značaja i osetljivosti sa stanovišta bezbednosti zemlje. Društvena samozaštita u njima ostvaruje se aktivnostima osnovnih organizacija udruženog rada i njihovim međusobnim povezivanjem i samoupravnim sporazumevanjem. U vezi s tim potrebno je obezbediti neposredno povezivanje osnovnih organizacija udruženog rada u velikim sistemima sa organizacijama i odgovarajućim organima mesnih, odnosno društveno-političkih zajednica radi zajedničkog organizovanja i ostvarivanja društvene samozaštite na području gde se nalaze.

Savez komunista i komunisti u Savezu sindikata u organizacijama udruženog rada moraju se neprekidno zalagati za jačanje, kadrovsko osposobljavanje i stvaranje uslova za uspješno ostvarivanje prava i obaveza samoupravne radničke kontrole, za njenu afirmaciju i veću efikasnost u zaštiti samoupravnih prava radnih ljudi i društvene svojine. Potrebno je obezbediti čvršće povezivanje radničke kontrole sa ostalim subjektima društvene samozaštite.

Organizacije i rukovodstva Saveza komunista, kao i svi komunisti u organizacijama i ustanovama u oblasti naučnih, vaspitno-obrazovnih, informativnih, kulturno-umetničkih, izdavačkih i drugih društvenih delatnosti — s obzirom na njihovu veliku društvenu ulogu — moraju se više angažovati kako u sopstvenom samozaštitnom organizovanju i osposobljavanju svojih organizacija tako i u tome da svojim širokim uključivanjem u opštedruštvenu akciju daju veći doprinos razvijanju društvene samozaštite u celini.

Organizacije udruženog rada i institucije koje posluju sa inostranstvom ili ostvaruju razne oblike međunarodne saradnje treba, pored ostalog, da usmere svoje samozaštitne aktivnosti kako na onemogućavanje delovanja spoljnih neprijatelja u tim sredinama tako i, u okviru svojih mogućnosti, na sprečavanje neprijateljske aktivnosti protiv naše zemlje uopšte.

4. Komunisti u organizacijama i institucijama koje se bave naučnoistraživačkim radom treba da ulažu veće napore i podstiču istraživanje izvora i oblika ugrožavanja našeg socijalističkog samoupravnog društva i njegovih osnovnih vrednosti, da se u skladu sa tim orijentišu na dalju teorijsku razradu društvene samozaštite i na taj način doprinose njenom ukupnom jačanju i razvijanju.

Organizacije Saveza komunista u republičkim i pokrajinskim organima za obrazovanje i kulturu, u organima Federacije i u samoupravnim interesnim zajednicama iz ove oblasti treba da čine dalje napore da se u nastavne planove škola svih stepena, kao sastavni deo ukupnog sistema vaspitanja i obrazovanja slično kao i u oblasti odbrane, što potpunije ugrađuju sadržaji društvene samozaštite.

5. Savez komunista i druge organizovane socijalističke snage treba i dalje da pružaju punu podršku ostvarivanju funkcija društvenih pravobranilaca samoupravljanja i sudova udruženog rada kao značajnih instrumenata radničke klase u zaštiti samoupravnih prava i društvene imovine i sastavnog dela ukupne akcije društvene samozaštite.

Njihova aktivnost treba da se izražava i u podsticanju subjekata društvene samozaštite u organizacijama udruženog rada i društveno-

-političkim zajednicama, u razvijanju različitih oblika međusobnog povezivanja i zajedničkog delovanja svih subjekata čija je osnovna funkcija zaštita samoupravnih prava i društvene svojine.

6. Državni organi i službe (unutrašnji poslovi, pravosudni, inspeksijski organi, Služba društvenog knjigovodstva, organi uprave društveno-političkih zajednica, carina i drugi) kao značajni subjekti društvene samozaštite sve uspešnije i efikasnije suzbijaju delatnost spoljnih i unutrašnjih neprijatelja, onemogućavaju kriminalne i druge društveno štetne delatnosti i u isto vreme, u okviru razvoja političkog sistema preduzimaju mere na usklađivanju svojih aktivnosti i metoda rada sa razvojem i potrebama društvene samozaštite, pri čemu za sada vidnije rezultate postižu organi unutrašnjih poslova i službe javne i državne bezbednosti.

Organizacije i rukovodstva Saveza komunista u ovim organima kao značajnim subjektima društvene samozaštite treba da se zalažu za stalno razvijanje i produbljivanje svestrane saradnje između ovih organa i službi, s jedne strane, i između njih i društvenih i samoupravnih subjekata samozaštite, s druge strane. Oni treba da budu nosioci aktivnosti u daljem razvoju, u idejno-političkom i stručnom osposobljavanju, u modernizaciji i kadrovskom jačanju ovih organa i službi i u njihovom daljem otvaranju i stalnoj komunikaciji sa društvenom i samoupravnom bazom i prema demokratskom uticaju stvaralačkih socijalističkih snaga.

U ostvarivanju svojih zadataka u društvenoj samozaštiti državni organi i službe treba još organizovanije i šire da pružaju stručnu pomoć i još potpunije da informišu društveno-političke zajednice, samoupravne strukture i organizacije, udruženi rad i građane, prilagođavajući svoje informacije, analize, studije i ostalo potrebama njihovog efikasnog delovanja.

Savez komunista će se i dalje boriti za prevladavanje u nekim od ovih organa i službi još prisutnih shvatanja o samodovoljnosti i primarnosti državnih funkcija koje obavljaju, zatvaranja u uske okvire svojih resora i službi, tradicionalizma i ostalih pojava koje nisu u skladu s njihovim mestom i ulogom i koje otežavaju njihovo brže integrisanje u društvenu samozaštitu.

7. Organizacije i rukovodstva Saveza komunista u oružanim snagama, posebno u Jugoslovenskoj narodnoj armiji, treba i dalje da deluju na razvijanju samozaštite u vojnim kolektivima. U okvirima razvoja odnosa u vojnoj organizaciji svi njeni pripadnici treba da se ispoljavaju kao subjekti i aktivni činioci samozaštite u zaštiti ne samo od neprijateljske, obaveštajne i druge subverzivne aktivnosti, već i

u zaštiti unutrašnjih odnosa, zakonskih i drugih prava pripadnika oružanih snaga. Efikasno ostvarivanje samozaštite u oružanim snagama, kao sastavni deo ukupne odbrambene i zaštitne sposobnosti našeg društva, zahteva neprekidnu, široku saradnju između organizacija i rukovodstava Saveza komunista u oružanim snagama i organizacija i organa Saveza komunista u društveno-političkim zajednicama.

8. Savez komunista se zalaže da se na svim nivoima izgrađuje i unapređuje sistem usmeravanja i koordiniranja društvene samozaštite. Poseban značaj pridaje funkcionisanju koordinacionih tela društvene samozaštite u pokrajinama, republikama i Federaciji.

Uzajamno prožimanje aktivnosti opštenarodne odbrane i društvene samozaštite zahteva usklađeno delovanje svih njihovih subjekata putem zajedničkih tela za koordinaciju ovih aktivnosti u mesnim zajednicama, osnovnim organizacijama udruženog rada i opštinama, odnosno radnim povezivanjem tih tela na onim nivoima gde su ona izdvojena.

Idejno-političkim usmeravanjem i svojim neposrednim prisustvom u telima za koordinaciju na svim nivoima društveno-političkog sistema Savez komunista obezbeđuje svoju vodeću ulogu, idejno jedinstvo i neposredan uticaj na aktivnosti svih subjekata u oblasti društvene samozaštite.